

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/448/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7506210124
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2018:7506210124.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudkýň JUDr. Jarmily Čabaiovej a JUDr. Moniky Géciovej PhD. v spore žalobcov 1/ K. S., bytom F., S. XX, 2/ O. K., bytom C., Hlavná XXX, 3/ I. N., bytom D. XX, 4/ W. X., bytom C., H. XXX a 5/ Q. A., bytom C., H. XXX, všetci zastúpení JUDr. Rudolfom Maníkom, PhD. - ADVOKÁT s.r.o., Advokátska kancelária, so sídlom Košice, Jantárová 30, proti žalovaným 1/ X.. V. A., bytom C., H. 187, zast. JUDr. Adrianou Kmecovou, advokátkou, so sídlom Košice, Moldavská cesta 6, 2/ K. žalovaný 3/ zast. Mgr. Drahoslavom Drotárom, bytom Valaliky, Hlavná 187, o určenie nehnuteľnosti do dedičstva, o odvolaní žalovaných proti rozsudku 14C 205/2006-128 z 5.12.2013 Okresného súdu Košice - okolie

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo veci samej a v súvisiacom výroku o trovách konania v časti žalobcom priznaného nároku na náhradu trov konania.

Z r u š u j e rozsudok vo výroku o trovách konania v časti výšky náhrady trov konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

P r i z n á v a žalobcom náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania proti žalovaným v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej aj „súd“) rozsudkom určil, že do dedičstva po neb. Q. A., nar. XX.X.XXXX, zomrelom X.X.XXXX, naposledy bytom C., H. XXX, patria nehnuteľnosti zapísané na V. úrade J. v kat. úz. D. na LV č. XXXX ako orná pôda na parc. E č. XXX s výmerou XXXX m², ako orná pôda na parc. E č. XXX s výmerou XXXX m², ako trvalé trávnaté porasty na parc. E č. XXX s výmerou XXX mX v podiele X/X pod D na V. úrade J. v kat. úz. D. na LV č. XXXX ako trvalé trávnaté porasty na parc. E č. XXX s výmerou XXX mX v podiele X/X pod D na V. úrade J. - okolie v kat. úz. C. na LV č. XXXX ako orná pôda na parc. E č. XXX s výmerou XX XXX m², ako orná pôda na parc. E č. XXX s výmerou XX XXX m², na V. úrade J. - okolie v kat. úz. C. na LV č. XXXX ako orná pôda na parc. E č. XXX/X s výmerou XXXX mX v podiele X/X pod D na V. úrade J. v kat. úz. C. na LV č. XXXX ako orná pôda na parc. E č. XXX s výmerou XX XXX mX v podiele X/XX pod D na V. úrade J. v kat. úz. C. na LV č. XXXX ako orná pôda na parc. E č. XXX s výmerou XXXX m², ako orná pôda na parc. E č. XXX s výmerou XXXX mX a ako záhrady na parc. E č. XX s výmerou XXXX mX v podiele X/X pod D na V. úrade J. v kat. úz. C. na LV č. XXXX ako orná pôda na parc. E č. XXX/X s výmerou XX XXX mX v podiele X/X pod D na V. úrade J. v kat. úz. C. na LV č. XXXX ako orná pôda na parc. E č. XXX/X s výmerou XX XXX mX a ako chmeľnice na parc. E č. XXX/X s výmerou XX XXX mX v podiele XX/XXX pod D K. výrokom vyslovil, že žalovaní 1/ - 3/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom trovy konania vo výške X XXX,XX € do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

X. Vychádzal zo žaloby žalobcov, ktorí uviedli, že sú právnymi nástupcami poručiťela Q. A., žili spoločne v jednej obci a niektorí s ním aj v spoločnej domácnosti, s poručiťelom mali veľmi dobrý vzťah a nikto z nich nemal vedomosť, že by bol daroval nehnuteľnosti žalovanému 1/. Žalovaný 1/ podľa žalobcov spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnostiach nemohol nadobudnúť vydržaním na základe notárskej zápisnice osvedčujúcej vyhlásenie o vydržaní z 28.2.2000, preto majú naliehavý právny záujem na určení, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťelovi Q. A., zomrelom X.X.XXXX.

3. Vykonaným dokazovaním, z notárskej zápisnice o vyhlásení o vydržaní nehnuteľností z 28.2.2000 sp. zn. N 54/2000, Nz 54/2000 zistil, že žalovaný 1/ sa stal spoluvlastníkom nehnuteľností parc.č.XXX, roľa vo výmere XXXXX m2, so stavom v KN identifikované totožne ako orná pôda parc.č. XXX, roľa vo výmere XXXXX m2, so stavom v KN identifikované totožne ako orná pôda, v časti B1 v X/X, v časti B2 v X/X, v pozemno-knižnej vložke č.XX v kat.úz. C. (D.) ako parc.č.XXX, roľa vo výmere XXXX m2, so stavom v KN identifikované totožne ako orná pôda parc.č.XXX, roľa vo výmere XXXX m2, so stavom v KN identifikované totožne ako orná pôda, parc.č.XXX, lúka vo výmere XXX m2, so stavom v KN identifikované totožne ako trvalý trávny porast, parc.č.XXX, pasienok vo výmere XXX m2, so stavom v KN identifikované totožne ako trvalý trávny porast, v časti B1 v X/X, v pozemno-knižnej vložke č.XX v kat.úz. C. (D.) ako parc.č.XXX/X, roľa vo výmere XXXX m2, so stavom v KN identifikované totožne ako orná pôda v časti B3 v X/X, v pozemno-knižnej vložke č.XX v kat.úz. C. (C.) ako parc.č.XXX, roľa vo výmere XXXXX m2, so stavom v KN identifikované totožne ako orná pôda, v časti B1 v X/XX-nách, pozemno-knižná vložka č.XX v kat.úz. C. (C.) ako parc.č.XXX, roľa vo výmere XXXX m2, so stavom v KN identifikované ako parc.č. XXX, orná pôda vo výmere XXXX m2, parc.č.XXX, roľa vo výmere XXXX m2, so stavom v KN identifikované totožne ako orná pôda, parc.č. XX, záhrada vo výmere XXXX m2, so stavom v KN totožne identifikované, v časti B1 v X/X, v pozemno-knižnej vložke č.XX v kat.úz. C. (C.) ako parc.č.XXX/X, roľa vo výmere XXXXX m2, so stavom v KN identifikované totožne ako orná pôda, v časti B3 v X/X, LV č.XXXX v kat.úz. C. ako parc.č.XXX/X, orná pôda vo výmere XXXXX m2, parc.č.XXX/X, chmelnice vo výmere XXXXX m2, v časti B7 v XX/XXX a B8 v XX/XXX - inách. Z notárskej zápisnice ďalej vyplýva, že na základe neperfektnej kúpno-predajnej zmluvy s vlastníckymi účinkami v XX-tych rokoch odkúpili S. A. s manželkou O. A., rod. F. od knihovaných spoluvlastníkov Y. W. a jeho manželky K. W., rod. D. ich podiely v pozemno-knižnej vložke č. XXX pod B7 a B8 v kat.úz. J. (v súčasnosti zapísané na LV č. XXXX) a tieto nehnuteľnosti spolu so svojimi nehnuteľnosťami vedenými v kat.úz. D. v pozemno-knižnej vložke č.XX pod D v pozemno-knižnej vložke č.XX pod D v kat.úz. C., v pozemno-knižnej vložke č.XX pod D v pozemno-knižnej vložke č.XX pod D v pozemno-knižnej vložke č.XX pod D v kat.úz. D. v pozemno-knižnej vložke č.XXX pod B1 a B2 previedli v XX-tych rokoch na svojho syna V. A., ktorý ich v roku XXXX previedol na svojho syna Q. A.. Q. A. užíval tieto nehnuteľnosti ako vlastné až do roku XXXX, kedy ich daroval svojmu synovi X.. V. A., ktorý ich užíva v dobrej viere ako vlastné dodnes. T. stav je v obci známy a všeobecne rešpektovaný a nebol nikdy knihovanými spoluvlastníkmi ani ich právnymi nástupcami spochybňovaný a ani tretími osobami rušený.

4. Konštatoval, že žalovaný 2/ sa kúpnu zmluvou registrovanou pod č. V 613/2000 stal podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX ako parc. č. XX, záhrada vo výmere XXXX m2, parc. č. XXX vo výmere XXXX mX a parc. č. XXX vo výmere XXXX m2, obe parcely ako orná pôda v podiele X/X nehnuteľnosti zapísanej na LV č.XXXX ako parc. č. XXX/X vo výmere XXXXX m2, orná pôda v podiele X/X a nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX ako parc. č.XXX/X vo výmere XXXX m2, orná pôda v podiele X/X. B. nehnuteľnosti sa nachádzajú v kat.úz. C.. U. 3/ sa na základe kúpnej zmluvy registrovanej pod č. V XXX/XXXX stal spoluvlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na LV č.XXXX kat. úz. C. ako parc.č.XXX vo výmere XXXXX m2, orná pôda v podiele X/XX. Konštatoval, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že od pôvodného pozemnoknižného vlastníka Y. W. a jeho manželky K. W., rod. D. nadobudol nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania právny predchodca účastníkov - prastarý otec S. A. a O. A., rod. F..

5. Z výpovedí žalobcov zistil, že nikto z rodiny ani ich matka, nemal vedomosť o tom, že by v roku 1980 otec účastníkov poruč. Q. A. previedol darovacou zmluvou na žalovaného 1/ uvedené nehnuteľnosti. Všetci súrodenci žili spolu v jednej obci a mali vedomosť každý o tom druhom, mali veľmi dobré vzťahy s rodičmi, a preto rozhodne popierali, že by došlo k darovaniu zo strany otca len žalovanému 1/, pretože práve on mal naštrbené vzťahy s otcom a určité obdobie sa s ním ani nerozprával. Poukázali na potvrdenie z 11.8.2008, v ktorom obec Valaliky oznámila, že pozemky vedené ako parc. č. KN E 424 a KN E 433 kat. úz. C. sa nachádzajú v lokalite, ktorá je určená podľa schváleného územného plánu obce na výstavbu priemyselného parku. Práve tieto dve parcely si žalovaný 1/ ponechal vo výlučnom

vlastníctve a ostatné uvedené v notárskej zápisnici, ktoré sa nachádzajú mimo obce, previedol kúpnu zmluvou na svojich synov (žalovaných 2/ a 3/). Uviedli, že z parc. č. 22, vedenej v pozemno-knižnej vložke č. XX, bolo v roku XXXX vyvlastnených XX árov bývalým V. národným výborom pre Miestny národný výbor C. a v roku 1962 tam bola postavená miestna škola, ktorá aj v súčasnosti tam stojí. To nasvedčuje tomu, že žalovaný 1/ nikdy nemohol tieto nehnuteľnosti užívať a túto skutočnosť vedia potvrdiť žiaci, resp. učitelia tejto školy.

6. Po právnom posúdení veci podľa § 132 ods. 1, 2, § 133 ods. 2, § 134 ods. 1, 2, 3, 4, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, 2, 3, § 136 ods. 1, 2, § 629 Občianskeho zákonníka súd (ďalej len „OZ“) dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Žalovaný 1/ v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal, že predmetné podiely nehnuteľnosti nadobudol darovacou zmluvou z roku 1980 tak, ako to vyplýva z notárskej zápisnice z 28.2.2000 N 54/2000, Nz 54/2000, a takisto nepreukázal splnenie zákonom stanovených podmienok pre vydržanie predmetných podielov k nehnuteľnostiam (titul nadobudnutia ani vydržačiu dobu). Uviedol, že pokiaľ ide o žalovaných 2/ a 3/, títo sú iba evidovaní vlastníci, ktorí nadobudli vlastnícke právo kúpnu zmluvou od nevlastníka.

7. Rozsudok napadli včas podaným odvolaním žalovaní, navrhli ho zrušiť, konanie zastaviť a priznať im náhradu trov konania vo výške zaplatených súdnych poplatkov, pretože rozsudok je v celom rozsahu nesprávny, nezákonný a nespravodlivý, v konaní došlo k vadám podľa § 221 ods. 1 O.s.p. ako aj k iným vadám a súd nesprávne zistil skutkový stav. Súd akceptoval neperfektný návrh, na základe ktorého začalo konanie a o tomto návrhu konal aj napriek vedomosti o nesplnení podmienok konania (chýbajúca procesná subjektivita pôvodnej žalobkyne 1/, ktorá v čase podania žaloby bola mŕtva, pričom žalobcovia tvoria nerozlučné spoločenstvo), na ktoré mal súd prihliadnuť a konanie zastaviť. Vytýkali, že nie je zrejmé, aký bol naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení, najmä pri existencii ustanovení § 175a a nasl. O.s.p. Rozsudok je nepresvedčivý, čo sa najvýraznejšie prejavuje vo vzťahu ku žalovaným 2/ a 3/, ktorými sa napadnutý rozsudok zaoberá sotva dvoma krátkymi vetami. Na poslednom pojednávaní bola žalovaným odňatá možnosť konať pred súdom, keďže im nebolo umožnené vyjadriť sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci. Namietali aj nesprávne priznanie náhrady trov konania, keď súd neprihliadol na ustanovenie § 150 O.s.p. ale aj z dôvodu, že nie je známa tarifná hodnota, či výpočtový základ, na základe ktorých došlo k určeniu odmeny advokáta.

8. Žalobcovia žiadali napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať náhradu trov odvolacieho konania.

9. O odvolaní žalovaných rozhodol Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd rozsudkom 11Co 506/2014-174 zo 17.2.2016 tak, že napadnutý rozsudok potvrdil (okrem výroku o trovách konania, ktorý zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie), keď sa podľa v tom čase účinného § 219 ods. 1, 2 O.s.p. stotožnil v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia.

10. Vyššie označený rozsudok Krajského súdu v Košiciach bol na základe dovolania žalovaných uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Cdo 99/2017-218 z 31.10.2017 zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie z dôvodu, že v konaní došlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorým odvolací súd odňal žalovaným možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Dovolací súd mal za to, že odvolací súd porušil práva žalovaných na spravodlivý proces, keď vyjadrenie žalobcov k odvolaniu nedoručil žalovaným. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Pretože takáto vada bola v konaní zistená, dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie bez skúmania opodstatnenosti dovolacích námietok.

11. Vyjadrenie žalobcov k odvolaniu žalovaných prevzali žalovaní 28.12.2017, resp. 2.1.2018.

12. Žalovaní podali odvolanie v čase účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30.6.2016) a odvolací súd vec opakovane prejednával a rozhodoval v čase účinnosti zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (účinného od 1.7.2016).

13. Pri zmenách právnych predpisov procesnoprávnej povahy platí zásada (vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku výslovne vyjadrená v § 470 ods. 1 CSP), že nové procesné právo (jeho zmeny) platí odo dňa nadobudnutia účinnosti novej právnej úpravy (Civilného sporového poriadku) i pre konania (spory) začaté pred nadobudnutím jej účinnosti.

14. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016, ďalej len „CSP“) prejednal odvolanie žalovaných ako podané včas, oprávnenými osobami proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil dňa 15.2.2018 na úradnej tabuli súdu v súlade s § 378 a § 219 CSP, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že rozsudok je vecne správny, preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

15. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

16. V preskúmvanej veci sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, na správnosť ktorých poukazuje, ako aj s odôvodnením napadnutého rozsudku.

17. Podľa § 380 ods. 1 CSP odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

18. Žalovaní namietali odvolacie dôvody podľa ust. § 221 ods. 1/ O.s.p., pričom z dôvodov odvolania je zrejmé, že namietajú odvolacie dôvody podľa podľa písm. b/, f/ a h/ citovaného ustanovenia, t.j. ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, resp. podľa obsahu odvolania namietajú odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p. (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP) t.j. súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

19. Najpodstatnejším odvolacím argumentom žalovaných je, že pri podaní žalobného návrhu (11.9.2006), neboli splnené podmienky konania, pretože pôvodne označená žalobkyňa X/ Alžbeta Drotárová, rod. Janovičová, matka a stará matka účastníkov konania, bola mŕtva (zomrela 3.8.2006), preto nemala spôsobilosť byť účastníčkou konania (§ 221 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

20. Podmienkou toho, aby niekto mohol byť účastníkom občianskeho súdneho konania (sporovou stranou podľa P.) je, že musí byť na to spôsobilý. Spôsobilosťou byť účastníkom konania (stranou sporu) sa rozumie spôsobilosť subjektov mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva účastníkom konania. Ide teda o procesnú subjektivitu. Túto spôsobilosť upravuje Občiansky súdny poriadok (ktorý bol účinný v čase rozhodovania sporu súdom prvej inštancie) v ustanovení § 19 tak, že ju má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 CSP). Vo všetkých občianskoprávných konaniach majú spôsobilosť byť účastníkom konania tí, ktorí majú všeobecnú spôsobilosť mať práva a povinnosti podľa hmotného práva, teda všeobecnú hmotnoprávnú subjektivitu. Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania, na ktorý musí súd prihliadať v každom štádiu konania a má za následok zastavenie konania (§ 103 a § 104 ods. 1 O.s.p. korešpondujúci s § 161 ods. 1, 2 CSP).

21. V prejednávanej veci odvolací súd zistil, že uznesením 14C 205/2006-117 z 31.7.2013, právoplatným 10.9.2013, súd prvej inštancie konanie o žalobe žalobkyne 1/ O. A. zastavil po právnom posúdení podľa § 19, § 103, § 104 ods. 1 O.s.p. Zároveň z uznesenia Okresného súdu Košice - okolie 13D 580/2006, D not 101/2006 z 9.12.2008, právoplatného 29.6.2010 zistil, že dedičstvo po poručiiteľke nadobudli jej deti K. S., rod. A., O. K., rod. A., I. N., rod. A., W. X. A., rod. A. a Q. A., ktorí aj pôvodne boli v žalobe označení ako žalobcovia a X.. V. A., ktorý je označený ako žalovaný 1/. Okruh označených účastníkov sa po zastavení konania o žalobe O. A. ustálil, a v tomto konaní o určenie nehnuteľností do dedičstva, je správny. Právny názor žalovaných, že celé konanie, teda aj konanie o žalobe ďalších označených žalobcov mal súd zastaviť pre nesplnenie podmienok konania („chýbajúcu procesnú subjektivitu jedného z označených navrhovateľov tvoriacich nerozlučné spoločenstvo v čase podania návrhu“), je preto mylný a nesprávny, aj keď proti ich tvrdeniu o nerozlučnom spoločenstve, vzhľadom na predmet konania, nemožno namietat. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie pokiaľ ide o v konaní ustálený okruh strán sporu na strane žalobcov aj žalovaných, na ktorý nadväzuje aktívna a pasívna legitimácia sporových strán

(teda kto je nositeľom hmotnoprávnych oprávnení a povinností). V konaní ide o nerozlučné spoločenstvo účastníkov, keďže z hmotnoprávnej povahy predmetu konania vyplýva, že nie je možné prejednať vec len voči niektorej zo strán, a práve preto tvoria žalobcovia na jednej strane a žalovaní na strane druhej v tomto konaní nerozlučné spoločenstvo.

22. Odvolací dôvod podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p., ktorý vyplýva z obsahu podaného odvolania, je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke, a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 132 O.s.p., (účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie) a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo.

23. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 až 135 O.s.p., účinným v čase rozhodovania súdu prvej inštancie.

24. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, t.j. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú účastníci podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil, prípadne ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne závery o právach a povinnostiach účastníkov konania).

25. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

26. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie postupom podľa § 120 ods. 1 O.s.p v potrebnom rozsahu, náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p. (§ 191 a nasl. CSP), z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP.

27. Ani v odvolacom konaní nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by mali za následok nesprávnosť rozhodnutia vo veci samej.

28. Odvolatelia namietali, že nie je zrejmé, aký je naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení a zdôraznili, že akýkoľvek právny záujem je vylúčený pri existencii ustanovení § 175a a nasl. O.s.p.

29. Podľa ust. § 80 písm. c/ O.s.p. (účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie) návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

30. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že žalobou možno uplatniť pozitívne alebo negatívne určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať, že na určení právneho vzťahu alebo práva v čase rozhodovania súdu má naliehavý právny záujem. Tento bude spravidla daný v prípade, keď sa nemožno domáhať priameho plnenia a ak právne postavenie žalobcu by bez takéhoto určenia bolo neisté. Charakter určovacej žaloby má aj žaloba v prejednávanej veci a žalobcovia boli takto zaťažení procesnou dôkaznou povinnosťou preukázať prioritne existenciu svojho naliehavého právneho záujmu. Prvoinštančný súd správne videl existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcov na tejto žalobe v tom, že ako vlastníci, resp.

spoluvlastníci sporných pozemkov sú v katastri nehnuteľností zapísaní žalovaní 1/ - 3/, ktorých vlastnícke (spoluvlastnícke) právo žalobcovia popierajú.

31. V prejednávanej veci výrok rozsudku, ktorým sa žalobcovia domáhali určenia, že určité nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi, plne rešpektuje úpravu, ktorá bola v čase rozhodovania súdu prvej inštancie zakotvená v § 80 písm. c/ O.s.p. (viď napr. rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. decembra 2008 sp. zn. 3 Cdo 44/2008, z 30. júna 2008 sp. zn. 5 Cdo 147/2007, z 29. januára 2008 sp. zn. 1 Cdo 43/2007, z 26. júla 2007 sp. zn. 3 Cdo 25/2007, zo 16. decembra 2008 sp. zn. 1 Cdo 26/2007), z ktorej vyplývala prípustnosť určovacieho návrhu, že konkrétna vec (hnutelná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiťovi, ktorým návrhom sa môže v sporovom konaní takéhoto určenia domáhať ten, kto je dedičom poručiťeľa (resp. do úvahy prichádzajúcim dedičom), prípadne jeho právnym nástupcom. Žaloba na určenie, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťovi, nepredstavovala tzv. inú žalobu, ktorá v ustanovení § 80 O.s.p. nebola v čase jeho účinnosti uvedená, ale ide o žalobu podľa § 80 písm. c/ O.s.p., ktorá sledovala ochranu vlastníckeho práva (§ 137 písm. c/ CSP). Názor žalovaných, že k takému určeniu mohlo dôjsť len v konaní o dedičstve podľa ustanovenia § 175a a nasl. O.s.p., ktorého účastníkmi boli iba do úvahy prichádzajúci dedičia (t.j. tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiťovými dedičmi, a ak takých osôb niet, štát), je mylný. Rozhodovanie súdu v spore o určenie, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťovi, nenahrádza konanie o dedičstve podľa § 175a a nasl. O.s.p. Samotné prejednanie dedičstva po poručiťovi v dedičskom konaní, ktoré je svojou podstatou nesporovým konaním, by nemohlo odstrániť spornosť vlastníctva k tomu istému predmetu medzi žalobcami (poručiťovými dedičmi) na jednej strane a žalovanými (neúčastníkmi takéhoto nesporového konania) na strane druhej. Názor žalovaných o vylúčení naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.), vychádzajúci z ustanovenia § 175a a nasl. O.s.p. nie je preto správny.

32. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumel postup súdu, ktorým účastníkovi odňal možnosť realizovať procesné práva, ktoré mu dával Občiansky súdny poriadok. V zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv [napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), právo byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (§ 123 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Zo spisu nevyplýva, že by súd prvej inštancie v prejednávanej veci v prípade žalovaných nerešpektoval niektoré z týchto práv.

33. Podľa § 118 ods. 4 O.s.p. účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ak sa pojednávanie neodrokuje, pred jeho skončením súd vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Na záver súd uznesením vyhlási dokazovanie za skončené.

34. Podľa § 123 O.s.p. účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali.

35. Právo účastníkov vyjadriť sa k vykonaným dôkazom sa v konaní realizovalo tak, že samosudca spravidla bezprostredne po vykonaní dôkazu umožnil účastníkom, aby sa k nemu vyjadrili a aby uviedli všetko, čo pri hodnotení dôkazu považujú za významné. Procesnú možnosť vyjadriť sa k vykonanému dôkazu musel súd účastníkom vytvoriť v rámci dokazovania, ktoré prebehlo zákonom predpísaným spôsobom. Spôsob vykonávania jednotlivých dôkazných prostriedkov vyplýval z Občianskeho súdneho poriadku (§ 126 a nasl.). Vyjadrenie účastníka k takto vykonanému dôkazu je potom jedným z podkladov, ktoré súd pri ich hodnotení berie do úvahy, preto takéto vyjadrenie zo strany jednotlivých účastníkov môže byť významným faktorom ovplyvňujúcim intenzitu dôkaznej sily pripisovanej konkrétnemu hodnotenému dôkazu súdom.

36. Od práva účastníkov vyjadriť sa k vykonaným dôkazom sa odlišovalo právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (§ 118 ods. 4 O.s.p.). Procesnú možnosť využiť toto právo bol súd povinný účastníkom vytvoriť až na záver pojednávania. V tzv. záverečnej reči mohli účastníci zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť svoj názor na vykonané dokazovanie z hľadiska jeho úplnosti a zákonnosti a názor na to, z akých skutkových a právnych záverov by mal súd vychádzať a ako by mal vec po právnej stránke posúdiť. Význam tohto procesného úkonu spočíval v tom,

že sa účastníkom umožňoval vysloviť názory a zdôrazniť skutočnosti, ktoré považovali za významné a ktoré mohli ovplyvniť výsledok sporu.

37. Žalovaní namietali, že na poslednom pojednávaní im bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď im vôbec nebolo umožnené vyjadriť sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci.

38. Odvolací súd zistil, že pojednávania dňa 5.12.2013 (posledné pojednávanie vo veci) sa nezúčastnili žalovaný 1/, ktorý naň predvolanie riadne prevzal dňa 21.10.2013 a žalovaný 3/, u ktorého platí domnienka doručenia uložením zásielky na pošte (§ 46 O.s.p.). Pojednávania sa zúčastnil žalovaný 2/, ktorý bol splnomocneným zástupcom žalovaných 1/ a 3/, a ktorý ich neprítomnosť ospravedlnil a uviedol, že títo súhlasia s tým, aby súd podľa § 101 ods. 2 O.s.p. pojednával v ich neprítomnosti (zápisnica z pojednávania č.l. 122). Z obsahu zápisnice odvolací súd zistil, že právny zástupca žalobcov uviedol, že trvá na žalobe, nežiada vypočuť skôr navrhnutých svedkov, žalovaný 2/ uviedol, že žalobcovia nepreukázali opak vyplývajúci z osvedčenia o vydržaní a schváleného registra obnovenia pozemkov, následne súd prítomných účastníkov poučil podľa § 120 ods. 4 O.s.p. a títo zhodne uviedli, že ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemajú. Súd potom vyhlásil dokazovanie za skončené. Z uvedenej chronológie procesných úkonov na pojednávaní vyplýva, že žalovaný 2/ (aj ako splnomocnený zástupca žalovaných 1/ a 3/) mal zabezpečenú možnosť vyjadriť sa pred súdom, prípadne navrhnúť ďalšie dôkazy, resp. vyjadriť sa k právnej stránke veci, predniesť záverečnú reč, teda žalovaným nebola odňatá možnosť konať pred súdom. Odvolací súd poukazuje aj na tú skutočnosť, že zo zápisnice nevyplýva, že by žalovaný 2/ na pojednávaní namietal protokoláciu, a to, že mu nie je umožnené vyjadriť sa či už k dôkazom alebo k právnej stránke veci.

39. V súvislosti s námietkou žalovaných o nepresvedčivosti rozsudku vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/ odvolací súd poukazuje na zásadu „nemo plus ad alium transfere potest, quam ipse habet“ (nikto nemôže na druhého preniesť viac práva, ako sám má), čo v prejednávanej veci znamená, že žalovaný 1/ nemohol kúpnu zmluvou previesť na žalovaných 2/ a 3/ nehnuteľnosti, ktorých vlastníkom nebol, teda nemohol preniesť na nich viac práv, ako mal on sám.

40. V sporovom konaní, ako je aj posudzovaná vec, sa uplatňuje prejednávací zásada, z ktorej vyplýva, že strany sporu majú jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Navrhovanie dôkazov má priamu spojitosť s povinnosťou tvrdenia (§ 79 ods. 1, § 101 ods. 1 O.s.p. účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie), pričom povinnosť označiť dôkazy sa vzťahovala na všetky tvrdenia, ktoré sa uviedli v žalobnom návrhu a vo vyjadrení žalovaných. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých účastníkom v opačnom procesnom postavení, než je účastník, ktorý nesplnil alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť.

41. Splnenie dôkaznej povinnosti neznamená automaticky unesenie dôkazného bremena. Dôkazným bremenom (v spojitosti s dôkaznou povinnosťou) sa rozumie zodpovednosť účastníka za výsledok konania, ktoré závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov. V praxi môžu navrhnuté dôkazy vyznieť (po ich vykonaní a vyhodnotení) ako nepoužiteľné zdroje informácií vo vzťahu k uplatnenej súdnej ochrane bez zreteľa na procesné postavenie účastníka. Zmysel uplatňovania dôkazného bremena spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva na súdnu ochranu aj v prípadoch, v ktorých sa vykonávajú všetky navrhnuté dôkazy, výnimočne aj iné ako navrhnuté dôkazy, a súd napriek tomu nemá jednoznačný skutkový základ pre svoje rozhodnutie. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad (neúspech v konaní) pričíta tomu účastníkovi, na ktorom predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazné bremeno, t.j. zodpovednosť za preukázanie skutočností významných z hľadiska hmotného práva.

42. Z obsahu zápisnice o pojednávaní z 5.12.2013 vyplýva, že žalovaný 2/, ktorý bol splnomocneným zástupcom aj žalovaného 1/ a 3./ návrhy na dokazovanie nemal. Odvolací súd sa preto stotožňuje s argumentáciou súdu prvej inštancie, že v konaní žalovaný 1/ žiadnymi dôkazmi nepreukázal, že spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam nadobudol darovacou zmluvou z roku 1980, takisto nenavrhol dôkazy preukazujúce splnenie zákonom stanovených podmienok pre vydržanie spoluvlastníckych podielov k sporným nehnuteľnostiam, a teda žalovaní neunesli svoje dôkazné bremeno (§ 120 ods. 1 O.s.p.).

43. K námietke žalovaných, že vo veci konajúci sudca rozhodoval ako vylúčený sudca, odvolací súd udáva, že v priebehu konania žalovaní nevzniesli námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi podľa v tom čase účinného ust. § 15a O.s.p. Ich tvrdenie v odvolaní o tom, že vo veci konala vylúčená sudkyňa nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti (aj z dôvodu, že námietku zaujatosti mohli uplatniť najneskôr na prvom pojednávaní vo veci, alebo do 15 dní odkedy sa mohli dozvedieť o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený). Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti, súd neprihliadne.

44. Odvolací súd na základe uvedených skutočností rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku vo veci samej ako vecne správny potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP. Vzhľadom na zmenu právnej úpravy rozhodovania o trovách konania od 1.7.2016, teda od účinnosti Civilného sporového poriadku, podľa ktorého odvolací súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhoduje (aj bez návrhu) len o nároku na náhradu trov konania a nie o plnení (§ 262 ods. 1 CSP), potvrdil rozsudok ako vecne správny aj vo výroku o trovách konania v časti nároku na náhradu trov konania žalobcov.

45. Pretože z obsahu spisu nevyplýva, akým spôsobom súd určil základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, t.j. z akej tarifnej hodnoty vychádzal a akým spôsobom dospel k jej určeniu, zrušil odvolací súd rozsudok vo výroku o trovách konania v časti samotnej výšky nároku na náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

46. Výrok o trovách odvolacieho a dovolacieho konania vyplýva z ustanovenia § 453 ods. 1, 3, § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorých boli úspešným žalobcom priznané trovy odvolacieho a dovolacieho konania, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

47. Rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 poslednej vety CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov

od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).